Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 26.06.1975, sp. zn. 2 Cz 43/75, ECLI:CZ:NS:1975:2.CZ.43.1975.1

Číslo: 4/1977

Právní věta: Maloletému dieťaťu, ktorého obaja rodičia zomreli, boli pozbavení rodičovských práv alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu (§ 78 ods. 1 Zák. o rod.), musí súd ustanoviť opatrovníka (§ 78 a § 79 Zák. o rod.), aj keď záujem dieťaťa vyžaduje jeho zverenie do pestúnskej starostlivosti (§ 2 ods. 1 zákona č. 50/1973 Zb.). /1/ Ak sa však opatrovník ustanovený súdom podla ustanovení § 78 a § 79 Zák. o rod. o dieťa osobne stará, je v tomto opatrovníctve zahrnutá aj náplň pestúnskej starostlivosti /2/ (porov. § 4 ods. 1 a 2 a § 11 zákona č. 50/1973 Zb.) a je nesprávne zveriť dieťa tomuto opatrovníkovi do pestúnskej starostlivosti. /3/ Rozhodnutia súdu o zverení maloletého dieťaťa do výchovy iného občana než rodiča (§ 45 ods. 1 Zák. o rod.) a rozhodnutie súdu o zverení toho istého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti pestúna (§ 2 ods. 1 zákona č. 50/1973 Zb.) nemôžu zároveň vedla seba obstáť.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 26.06.1975

Spisová značka: 2 Cz 43/75

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu, Výchova dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 45
§ 11
§ 78
§ 79 50/1973 Sb. § 2
§ 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na návrh navrhovateľky M. P. Okresný súd v Trnave rozsudkom zveril maloletého J. P. a maloletú E. P., ktorých rodičia zomreli, do výchovy navrhovateľky a súčasne ju ustanovil na pestúnku týchto maloletých detí.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmto rozsudkom súdu prvého stupňa, ktorý sa stal právoplatný, bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

V prípadoch, keď rodičia nezabezpečujú riadnu výchovu detí, môžu orgány na to príslušné robiť potrebné výchovné opatrenia podľa Zákona o rodine (zákona č. 94/1963 Zb.). Na prehĺbenie týchto opatrení sa umožňuje ďalej zveriť dieťa do pestúnskej starostlivosti podľa ustanovení zákona č. 50/1973 Zb., ak nie je možné zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa predovšetkým jeho osvojením a ak ústavná výchova nie je vhodná.

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 50/1973 Zb. sa dieťa, ktorého výchova u rodičov nie je zabezpečená z príčin, ktoré budú zrejme dlhodobé, môže zveriť do pestúnskej starostlivosti iného občana (pestúna), ak to záujem dieťaťa vyžaduje.

Podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Zák. o rod., ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení rodičovských práv alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví opatrovníka, ktorý bude maloletého vychovávať, zastupovať a spravovať jeho veci namiesto jeho rodičov.

Z ustanovenia § 11 zákona č. 50/1973 Zb. vyplýva, že ak sa opatrovník ustanovený súdom podľa § 78 ods. 1 Zák. o rod. stará o dieťa osobne, patria nároky podľa ustanovení § 5 až § 10 zákona č. 50/1973 Zb. aj tomuto dieťaťu a opatrovníkovi.

Súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní v tejto veci k týmto ustanoveniam citovaných zákonov dôsledne neprihliadol.

Svojím rozsudkom zveril maloleté deti do výchovy navrhovateľky podľa ustanovenia § 45 ods. 1 Zák. o rod. a súčasne aj do pestúnskej starostlivosti v zmysle ustanovení zákona č. 50/1973 Zb.

Výchova dieťaťa iným občanom podľa ustanovenia § 45 ods. 1 Zák. o rod. a pestúnska starostlivosť v zmysle ustanovení zákona č. 50/1973 Zb. sú náhradné formy výchovy dieťaťa, ktoré majú nahradzovať dieťaťu rodičovskú výchovu. Obsahová náplň týchto právnych inštitútov, pokiaľ ide o vlastnú starostlivosť o dieťa, je teda v zásade rovnaká. Líši sa vo vymedzení oprávnení pestúna (§ 4 ods. 2 zákona č. 50/1973 Zb.) a občana, ktorému bolo dieťa zverené do výchovy (§ 45 ods. 1 Zák. o rod.); pestún sa musí starať o dieťa osobne a s pestúnskou starostlivosťou sú spojené pre pestúna určité hmotné výhody.

Z týchto dvoch druhov náhradnej výchovy možno nariadiť iba jednu z nich a je vylúčené, aby ich súd nariadil spoločne. Ak súd zveruje do pestúnskej starostlivosti dieťa, ktoré bolo zverené do výchovy iného občana ako rodiča podľa ustanovenia § 45 ods. 1 Zák. o rod., súd zároveň zruší predchádzajúce opatrenie podľa ustanovenia § 45 ods. 1 Zák. o rod. (porov. č. 27/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 174).

Súd prvého stupňa však pochybil aj v ďalšom smere. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia maloletých J. P. a E. P. už zomreli a že navrhovateľka sa o deti osobne stará. Súd prvého stupňa mal preto postupovať podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Zák. o rod. a deťom ustanoviť opatrovníka. Po náležitom poučení navrhovateľky a po jej súhlase mal súd vzhľadom na okolnosti prípadu navrhovateľku ustanoviť za opatrovníčku v zmysle ustanovení § 78 a § 79 Zák. o rod.

V takomto druhu opatrovníctva spojenom s osobnou starostlivosťou o dieťa by bola potom už zahrnutá aj náplň pestúnskej starostlivosti podľa ustanovení zákona č. 50/1973 Zb. Za tohto stavu by nebolo dôvodu takto ustanoveného opatrovníka súčasne ustanovovať aj za pestúna, keďže podľa ustanovenia § 11 zákona č. 50/1973 Zb. takémuto opatrovníkovi a deťom patria tie isté nároky ako pestúnom a deťom v pestúnskej starostlivosti.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že súd prvého stupňa pri svojom postupe a rozhodovaní porušil zákon v ustanoveniach § 45 ods. 1 a § 78 Zák. o rod. ako aj § 2 ods. 1 a 3 a § 11 zákona č. 50/1973 Zb. o

pestúnskej starostlivosti.

1) Pozri aj č. 27/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk (str. 179, ods. 3).

2) Pozri aj č. 27/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk (str. 179, ods. 2).

3) Pozri aj č. 28/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk (str. 187, ods. 2).